

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2010. január 26. *

A C-118/08. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunal Supremo (Spanyolország) a Bírósághoz 2008. március 18-án érkezett, 2008. február 1-jei határozatával terjesztett elő az előtte

a **Transportes Urbanos y Servicios Generales SAL**

és

az **Administración del Estado**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, A. Tizzano (előadó), J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, R. Silva de Lapuerta és C. Toader tanácselnökök, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Schiemann, T. von Danwitz, A. Arabadjiev és J.-J. Kasel bírák,

* Az eljárás nyelve: spanyol.

főtanácsnok: M. Poiares Maduro,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. április 22-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Transportes Urbanos y Servicios Generales SAL képviselőjében C. Esquerrá Andreu abogado,

- a spanyol kormány képviselőjében J. López-Medel Báscones, meghatalmazotti minőségben,

- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében R. Vidal Puig és M. Afonso, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2009. július 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének a spanyol jogrendben az állam felelősségének az uniós jog megsértése miatti megállapítására irányuló keresetekre alkalmazandó szabályokra tekintettel történő értelmezésére vonatkozik.

- 2 E kérelmet a Transportes Urbanos y Servicios Generales SAL (a továbbiakban: Transportes Urbanos) és az Administración del Estado között, a spanyol állam felelősségének az uniós jog megsértése miatti megállapítása iránt e társaság által indított kereset elutasítása tárgyában folyamatban levő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A hatodik irányelv

- 3 Az 1995. április 10-i 95/7/EK tanácsi irányelvvel (HL L 102., 18. o., magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 274. o.) módosított, a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv (HL L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 23. o.,

a továbbiakban: hatodik irányelv) 17. cikke (2) és (5) bekezdésének a 28f. cikkéből eredő változatában a következőképpen rendelkezik:

„(2) Amennyiben a termékeket és szolgáltatásokat adóköteles tevékenységéhez használta fel, az adóalany jogosult az általa fizetendő adóból levonni a következő összegeket:

- a) az olyan, belföldön adóköteles termékek és szolgáltatások után fizetendő, illetve megfizetett hozzáadottérték-adó, amelyet részére egy másik adóalany szállított vagy fog szállítani, illetve teljesített vagy teljesíteni;

- b) a behozott termékekre belföldön fizetendő vagy megfizetett hozzáadottérték-adó;

- c) az 5. cikk (7) bekezdésének a) pontja, a 6. cikk (3) bekezdése és a 28a. cikk (6) bekezdése szerint fizetendő hozzáadottérték-adó;

[...]

(5) Amennyiben az adóalany termékeket és szolgáltatásokat olyan értékesítéshez használ fel, amelyre a (2) és (3) bekezdés szerint adólevonási jog áll fenn, és ezzel egyidejűleg olyan értékesítéshez is, amelyre nézve nem áll fenn az adólevonási jog, úgy a hozzáadottérték-adó levonását csupán addig a mértékéig lehet megengedni, amely az először említett értékesítésre vonatkozik.

E levonható hányadot a 19. cikknek megfelelően az adóalany által teljesített összes értékesítésre alkalmazni kell.

[...]”

- 4 A hatodik irányelv 19. cikke megállapítja a 17. cikk (5) bekezdésének első albekezdése szerinti levonható hányad kiszámításának feltételeit.

A nemzeti jog

- 5 A spanyol alkotmány (a továbbiakban: alkotmány) 163. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben a bíróság adott eljárás során úgy találja, hogy valamely törvényi szintű jogszabály, amely adott esetben alkalmazandó, és amelynek érvényességétől függ az ítélet, ellentétes lehet az alkotmánnyal, a Tribunal Constitucionalhoz [alkotmánybíróság] fordul e kérdéssel, a törvény által előírt formában és következményekkel, amelyek semmi esetre sem felfüggesztő jellegűek.”

- 6 Az 1997. december 30-i 66/1997 törvénnyel (BOE 313. sz., 1997. december 31., 38517. o.) hozzáadottérték-adóról szóló, 1992. december 28-i 37/1992 törvény (BOE 312. sz., 1992. december 29., 44247. o.; a továbbiakban: 37/1992 törvény) korlátozta az adóalanyok jogát a támogatásokból finanszírozott termékek és szolgáltatások vásárlását terhelő hozzáadottérték-adó (a továbbiakban: HÉA) levonására. E korlátozások az 1998-as adóévtől kezdődően lépnek életbe.

- 7 A 37/1992 törvény úgy rendelkezik továbbá, hogy minden adóalany időszakos bevallások benyújtására köteles, amelyekben ki kell számítani az adóalanyt terhelő HÉA összegét (a továbbiakban: adóbevallás).
- 8 A 2003. december 17-i 58/2003 általános adótörvény (BOE 303. sz., 2003. december 18., 44987. o.) értelmében az adóalany kérheti adóbevallásai helyesbítését, illetve adott esetben igényelheti a jogosulatlanul beszedett adó visszatérítését. Az említett törvény 66. és 67. cikke szerint e jog elévülési ideje négy év, amely lényegében a jogalap nélküli adóbefizetés napját követő naptól, illetve amennyiben a jogalap nélküli adóbefizetésre az adóbevallás határidejének lejártát megelőzően került sor, e határidő lejártát követő naptól kezdődik.

Az alapeljárás

- 9 A C-204/03. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2005. október 6-án hozott ítéletében (EBHT 2005., I-8389. o.) a Bíróság lényegében kimondta, hogy a HÉA levonhatóságának a 37/1992 törvényben meghatározott korlátai összeegyeztethetetlenek a hatodik irányelv 17. cikkének (2) és (5) bekezdésével, valamint 19. cikkével.
- 10 A Transportes Urbanos, amely társaság az 1999-es és 2000-es adóévekre vonatkozóan a 37/1992 törvénnyel összhangban adóbevallásokat nyújtott be, nem élt azon jogával, hogy az 58/2003 általános adótörvény értelmében ezen adóbevallások helyesbítését kérje. Egyértelmű ugyanis, hogy ezen jog már elévült abban az időpontban, amikor a Bíróság a fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben meghozta ítéletét.
- 11 A Transportes Urbanos ekkor keresetet indított a Consejo de Ministros (minisztertanács) előtt a spanyol állam ellen. E kereset keretében arra hivatkozott, hogy 1 228 366,39 euró összegű kárt szenvedett a hatodik irányelv spanyol jogalkotó általi megsértése okán, amely jogsértést a Bíróság a fent hivatkozott Bizottság kontra

Spanyolország ügyben hozott ítéletében állapította meg. Ezen összeg megfelel a spanyol adóhatóságok által az említett adóévek során jogosulatlanul beszedett HÉA összegének, illetve azoknak az összegeknek, amelyeket e társaság ugyanazon adóévekben visszaigényelhetett volna.

- 12 2007. január 12-i határozatában a Consejo de Ministros elutasította a Transportes Urbanos kérelmét, mivel úgy találta, hogy azon tény, miszerint e társaság elmulasztotta az említett adóbevallások helyesbítésének az e célból előírt határidőn belüli kérését, megtörte az uniós jog spanyol államnak felrótt megsértése és az e társaság által állítólagosan elszenvedett kár közötti közvetlen okozati összefüggést.
- 13 A Consejo de Ministros említett elutasító határozata többek között a Tribunal Supremo (spanyol legfelsőbb bíróság) 2004. január 29-i és 2005. május 24-i két ítéletén alapul (a továbbiakban: a vitatott ítélkezési gyakorlat), amely ítéletek értelmében az állam ellen az uniós jog megsértése miatt indított, felelősség megállapítása iránti keresetek megindításának előfeltétele az uniós joggal ellentétes nemzeti jogszabály alkalmazásában elfogadott, sérelmet okozó közigazgatási aktussal szembeni közigazgatási és bírósági jogorvoslati lehetőségek előzetes kimerítése.
- 14 2007. június 6-án a Transportes Urbanos a Tribunal Supremo előtt fellebbezést nyújtott be a Consejo de Ministros említett elutasító határozatával szemben.

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat és az előterjesztett kérdés

- 15 Előzetes döntéshozatalra utaló határozatában a Tribunal Supremo emlékeztet arra, hogy a vitatott ítélkezési gyakorlat értelmében az állam felelősségének valamely törvény alkotmányellenessége miatti megállapítása iránti keresetek megindításának – ellentétben az állam felelősségének valamely törvény uniós joggal való összeegyeztethetetlen-

sége miatti megállapítása iránti keresetekkel – nem feltétele a sérelmet okozó, az említett törvényen alapuló közigazgatási aktussal szembeni jogorvoslati lehetőségek előzetes kimerítése.

- 16 Az e két keresetre vonatkozó szabályok közötti különbség a közigazgatási aktusok ellen indítható keresetek közötti aszerinti különbségekre támaszkodik, hogy e keresetek az aktus uniós joggal való összeegyeztethetlenségén, vagy azon nemzeti törvény alkotmányellenességén alapulnak, amelynek alkalmazásában az aktust elfogadták.
- 17 A vitatott ítélkezési gyakorlat szerint, mivel a nemzeti törvény esetében fennáll az alkotmányosság védelme, az e törvényen alapuló közigazgatási aktusok esetében szintén fennáll a „jogszerűség” védelme. Következésképpen sem a közigazgatási hatóságok, sem a bíróságok nem semmisíthetik meg ezen aktusokat anélkül, hogy a törvény alkotmányellenesség miatti semmisségét a Tribunal Constitucional ki ne mondta volna egy, az alkotmány 163. cikke szerinti alkotmányellenességi kérelem keretében, amelyet csak az ügyben eljáró bíróság indíthat.
- 18 E körülmények között ha a kárt okozó közigazgatási aktussal szembeni közigazgatási és bírósági jogorvoslati lehetőségek előzetes kimerítése lenne az alkotmány megsértésén alapuló, felelősség megállapítása iránti kereset benyújtásának előfeltétele, az azt a terhet róná a jogalanyokra, hogy az állítólag alkotmányellenes törvény alkalmazásában meghozott közigazgatási aktussal szemben először közigazgatási, majd bírósági jogorvoslattal éljenek, kimerítve minden fokot, míg a megkeresett bíróságok egyike úgy nem dönt végül, hogy e törvény alkotmányellenességének kérdését a Tribunal Constitucional elé terjeszti. Egy ilyen megoldás aránytalan lenne, és elfogadhatatlan következményeket vonna maga után.
- 19 Ezzel szemben, ha a hatáskörrel rendelkező közigazgatási hatóságok vagy bíróságok úgy találják, hogy egy közigazgatási aktust az uniós joggal összeegyeztethetetlen törvény alkalmazásában hoztak meg, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának értelmében mellőzniük kell e törvényt, valamint az annak alapján hozott közigazgatási aktusok

alkalmazását. Ekképpen az említett hatóságoktól és bíróságoktól közvetlenül lehet kérni a kárt okozó közigazgatási aktus megsemmisítését és a teljes kártérítést.

- 20 Egyébként a vitatott ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jog megsértésének olyan fennállását, amely az állam felelősségének megállapítását vonhatja maga után, a Bíróság előzetes döntésének kell megállapítania. A Bíróság által az EUMSZ 267. cikk alapján hozott ítélet joghatásai nem hasonlíthatóak össze a Tribunal Constitucional által hozott, adott törvényt alkotmányellenességnek nyilvánító ítélet joghatásaival, amennyiben csak ez utóbbi ítélete vonja maga után e törvény visszamenőleges hatályú megsemmisítését.
- 21 Ilyen körülmények között a Tribunal Supremo akként határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Ellentétes-e az egyenértékűség elvével és a hatékony érvényesülés elvével az a tény, hogy [a vitatott ítélkezési gyakorlatot] a Tribunal Supremo a jogalkotó állam vagyoni felelősségének megállapítására irányuló keresetek esetében eltérően alkalmazza, ha a keresetek alkotmányellenesnek minősített törvény alkalmazásával hozott közigazgatási aktuson, illetve ha a[z uniós] joggal ellentétesnek minősített jogszabály alkalmazásán alapulnak?”

A Bíróság hatásköréről

- 22 A spanyol kormány szerint a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a vitatott ítélkezési gyakorlathoz hasonló bírósági határozatok uniós joggal való összeegyeztethetőségére vonatkozó határozathozatalra, mivel az előbbieket maga a Tribunal Supremo is meg képes változtatni, ha úgy találja, hogy azok nem egyeztethetők össze az uniós joggal.

- 23 Emlékeztetni kell e tekintetben arra, hogy jóllehet a Bíróság az előzetes döntéshozatali eljárásban nem dönthet a nemzeti jog rendelkezéseinek az uniós jogi rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségéről, a Bíróság ugyanakkor többször is kimondta: hatáskörrel rendelkezik arra, hogy tájékoztassa a kérdést előterjesztő bíróságot minden olyan, az uniós jog releváns értelmezésére vonatkozó szempontról, amely lehetővé teszi e bíróság számára ezen összeegyeztethetőség értékelését az előtte folyó eljárásban (lásd ebben az értelemben különösen a C-292/92. sz., Hünermund és társai ügyben 1993. december 15-én hozott ítélet [EBHT 1993., I-6787. o.] 8. pontját, valamint a C-380/05. sz. Centro Europa 7 ügyben 2008. január 31-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-349. o.] 50. pontját).
- 24 E célból, amint azt a főtanácsnok indítványának 13. pontjában kifejtette, a nemzeti jog azon rendelkezéseinek törvényi, rendeleti vagy ítélkezési gyakorlaton alapuló eredete, amelyek uniós joggal való összeegyeztethetőségét a kérdést előterjesztő bíróságnak a Bíróság által nyújtott értelmezési szempontok alapján értékelnie kell, egyáltalán nem érinti a Bíróságnak az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről való határozathozatalra vonatkozó hatáskörét.
- 25 Egyébként az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság és a tagállamok bíróságai között az EUMSZ 267. cikk szerinti együttműködés keretében egyedül az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági döntésért felelős nemzeti bíróság jogosult az ügy sajátosságaira figyelemmel megítélni azt, hogy egyrészt az ítélethozatala szempontjából szükséges-e az előzetes döntéshozatal, másrészt a Bíróság számára feltett kérdések relevánsak-e. Ennélfogva, ha a nemzeti bíróságok által feltett kérdés valamely uniós jogi rendelkezés értelmezésére vonatkozik, a Bíróság fő szabály szerint köteles a kérelemről határozni (lásd ebben az értelemben különösen a C-379/98. sz. PreussenElektra-ügyben 2001. március 13-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-2099. o.] 38. pontját; a C-18/01. sz., Korhonen és társai ügyben 2003. május 22-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-5321. o.] 19. pontját, valamint a C-261/07. és C-299/07. sz., VTB-VAB és Galatea egyesített ügyekben 2009. április 23-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-2949. o.] 32. pontját).
- 26 A Bíróságtól a jelen esetben nem a nemzeti jog vagy valamely nemzeti bíróság ítéletének értelmezését kéri, hanem azt, hogy tájékoztassa a kérdést előterjesztő bíróságot a tényleges érvényesülés és az egyenértékűség elvének értelmezéséhez szükséges információkról annak érdekében, hogy e bíróság értékelhesse, hogy az uniós jog értelmében mellőznie kell-e az állam felelősségének az uniós jog valamely nemzeti törvény általi megsértése miatti megállapítására irányuló keresetekre alkalmazandó

nemzeti szabályok alkalmazását (lásd ebben az értelemben a C-119/05. sz. Lucchini-ügyben 2007. július 18-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-6199. o.] 46. pontját).

- 27 A Bíróságnak ennél fogva van hatásköre a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemről határozni.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 28 A kérdést előterjesztő bíróság kérdésével lényegében arra keres választ, hogy az uniós joggal ellentétes-e az olyan tagállami jogszabály, amelynek értelmében az uniós jog nemzeti törvény általi megsértésén alapuló, az állam felelősségének megállapítása iránti keresetek indításának előfeltétele a kárt okozó közigazgatási aktussal szembeni jogorvoslati lehetőségek előzetes kimerítése, míg ez nem előfeltétel, amennyiben e keresetek az alkotmány nemzeti törvény általi megsértésén alapulnak.

Előzetes észrevételek

- 29 E kérdés megválaszolásához először is emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azon elv, mely szerint az állam felelős az uniós jog megsértésével a magánszemélyeknek okozott kárért, szerves része az Unió alapját képező szerződések rendszerének (lásd ebben az értelemben a C-6/90. és C-9/90. sz., Francovich és társai egyesített ügyekben 1991. november 19-én hozott ítélet [EBHT 1991., I-5357. o.] 35. pontját; a C-46/93. és C-48/93. sz., Brasserie du pêcheur és Factortame egyesített ügyekben 1996. március 5-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-1029. o.] 31. pontját; valamint a C-445/06. sz. Danske Slagterier ügyben 2009. március 24-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-2119. o.] 19. pontját).

- 30 E tekintetben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a jogsérelmet szenvedett magánszemélyek három feltétel együttes fennállásakor rendelkeznek kártérítéshez való joggal, nevezetesen, ha a megsértett uniós jogi szabály célja, hogy a magánszemélyeket jogokkal ruházza fel, e szabály megsértése kellően súlyos, és fennáll a közvetlen okozati összefüggés e jogsértés és a jogsérelmet szenvedett magánszemélyek kára között (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Danske Slagterier ügyben hozott ítélet 20. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 31 A Bíróságnak szintén alkalma nyílt pontosítani, hogy az uniós jogból e feltételek fennállása esetén közvetlenül eredő kártérítéshez való jog sérelme nélkül az adott államnak a nemzeti jog felelősségi szabályainak keretei között kell az okozott kár következményeit orvosolnia azzal, hogy a károk megtérítésére vonatkozó, a nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételek nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint azok, amelyek a hasonló jellegű, nemzeti jogon alapuló igényekre vonatkoznak (egyenértékűség elve), valamint nem lehetnek olyanok, hogy gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé tegyék a kártérítés megszerzését (a tényleges érvényesülés elve) (lásd ebben az értelemben a C-224/01. sz. Köbler-ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-10239. o.] 58. pontját, valamint a C-524/04. sz. Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation ügyben 2007. március 13-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-2107. o.] 123. pontját).
- 32 Amint azt a kérdést előterjesztő bíróság is megállapította, ezen elvek fényében kell a feltett kérdést megvizsgálni.

Az egyenértékűség elve

- 33 Az egyenértékűség elvét illetően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ezen elv megköveteli, hogy a jogorvoslatokra alkalmazandó szabályok összessége különbségtétel nélkül vonatkozzon az uniós jog megsértésén alapuló jogorvoslatokra és a belső jog megsértésén alapuló hasonló jogorvoslatokra (lásd ebben az értelemben a C-231/96. sz. Edis-ügyben 1998. szeptember 15-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-4951. o.] 36. pontját; a C-326/96. sz. Levez-ügyben 1998. december 1-jén hozott ítélet [EBHT 1998., I-7835. o.] 41. pontját; a C-78/98. sz., Preston és társai

ügyben 2000. május 16-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-3201. o.] 55. pontját, valamint a C-392/04. és C-422/04. sz., Németország és Arcor egyesített ügyekben 2006. szeptember 19-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-8559. o.] 62. pontját).

- 34 Ezt az alapelvet azonban nem lehet úgy értelmezni, mint amely arra kötelezné a tagállamokat, hogy a legkedvezőbb belső jogi szabályozásukat terjesszék ki egy adott jogterületet illetően benyújtott valamennyi keresetre (a fent hivatkozott Levez-ügyben hozott ítélet 42. pontja; a C-343/96. sz. Dilexport-ügyben 1999. február 9-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-579. o.] 27. pontja, valamint a C-63/08. sz. Pontin-ügyben 2009. október 29-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-10467. o.] 45. pontja).
- 35 Annak megállapításához, hogy az egyenértékűség elvét tiszteletben tartották-e az alaeljárásban, meg kell vizsgálni, hogy tárgyuk és lényeges elemeik tekintetében hasonlónak tekinthető-e a Transportes Urbanos által az uniós jog megsértése alapján benyújtott, felelősség megállapítása iránti kereset, és azon kereset, amelyet e társaság az alkotmány esetleges megsértése alapján benyújthatott volna (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Preston-ügyben hozott ítélet 49. pontját).
- 36 Az előző pontban említett két, felelősség megállapítása iránti kereset tárgyát illetően meg kell jegyezni, hogy a tárgyuk – azaz az állam valamely aktusa vagy mulasztása következtében a károsult által elszenvedett kár megtérítése – teljesen azonos.
- 37 Lényeges elemeiket illetően emlékeztetni kell arra, hogy a jogorvoslatok előzetes kimerítésének az alapeljárásban szóban forgó szabálya különbséget tesz e keresetek között, amennyiben kizárólag akkor követeli meg, hogy a kérelmező előzetesen merítse ki a kárt okozó közigazgatási aktussal szembeni jogorvoslati lehetőségeket, ha a felelősség megállapítása iránti kereset azon alapul, hogy a nemzeti jog, amelynek alkalmazásában az említett aktust elfogadták, sérti az uniós jogot.

- 38 Meg kell azonban jegyezni, hogy – a jelen ítélet 20. pontjában hivatkozott vitatott ítélkezési gyakorlat bizonyos fejleményei által sugalltakkal ellentétben – az uniós jog valamely tagállam általi megsértése által okozott kár megtérítésének nem követelménye, hogy e jogsértés megállapítása a Bíróság előzetes döntésének legyen következménye (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott *Brasserie du pêcheur* és *Factortame* egyesített ügyekben hozott ítélet 94–96. pontját, a C-178/94., C-179/94. és C-188/94–C-190/94. sz., *Dillenkofer* és társai egyesített ügyekben 1996. október 8-án hozott ítélet [EBHT 1996., I-4845. o] 28. pontját, valamint a fent hivatkozott *Danske Slagterier* ügyben hozott ítélet 37. pontját).
- 39 Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy az alapeljárásban a *Transportes Urbanos* kifejezetten a fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben az EK 226. cikk alapján hozott ítéletre alapította a felelősség megállapítása iránti keresetét, amely ítéletben a Bíróság megállapította a hatodik irányelvnek a 37/1992 törvény általi megsértését.
- 40 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból egyébként kitűnik, hogy a *Transportes Urbanos* azért fordult e keresettel a Consejo de Ministros-hoz, mivel az 1999-es és 2000-es adóévekre vonatkozóan benyújtott adóbevallások helyesbítésére irányuló kérelmek benyújtásának határideje lejárt az említett Bizottság kontra Spanyolország ügyben hozott ítélet kihirdetésének időpontjában.
- 41 Ugyanakkor, amint a jelen ítélet 12. és 13. pontjában megállapítást nyert, a Consejo de Ministros pontosan azon tény miatt utasította el az említett keresetet, miszerint a *Transportes Urbanos* az említett kereset benyújtását megelőzően nem kérte adóbevallásai helyesbítését.
- 42 Ezzel szemben az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint, amennyiben a *Transportes Urbanos* a Tribunal Constitucional által hozott, ugyanezen törvényt alkotmányellenesnek nyilvánító ítéletre alapíthatta volna a felelősség megállapítása

iránti keresetét, e kereset helyt foghatott volna, függetlenül azon körülménytől, miszerint e társaság nem kérte az említett adóbevallások helyesbítését az erre vonatkozó határidő lejártát megelőzően.

43 A fenti megfontolásokból kitűnik, hogy az alapeljárásban felmerült, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban leírt sajátos helyzetben a jelen ítélet 35. pontjában említett két kereset közötti egyetlen különbség azon körülményben rejlik, hogy az alapjukat képező jogsértést egyik esetben a Bíróság állapította meg az EK 226. cikk alapján hozott ítéletében, a másik esetben pedig a Tribunal Constitucional.

44 Mivel az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem említ semmilyen más olyan elemet, amely alapján további különbségek lennének megállapíthatók az állam felelősségének megállapítása iránt a Transportes Urbanos által ténylegesen benyújtott kereset és azon kereset között, amelyet e társaság a Tribunal Constitucional által megállapított alkotmányvétség alapján benyújtatott volna, ezen egyetlen körülmény nem elegendő az egyenértékűség elvét illetően e két kereset közötti különbségtételhez.

45 Ebben a helyzetben meg kell állapítani, hogy a két fent említett kereset hasonlóknak tekinthető a jelen ítélet 35. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében.

46 Következésképpen az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban kifejtett körülményekre tekintettel az egyenértékűség elvével ellentétes az alapeljárásban szóban forgó szabály alkalmazása.

47 Tekintettel e következtetésre, a tényleges érvényesülés elvével kapcsolatban nem kell megvizsgálni a jogorvoslati lehetőségek előzetes kimerítésére vonatkozó, az alapeljárásban szóban forgó szabályt.

48 A fentiekből következik, hogy a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az uniós joggal ellentétes az olyan tagállami szabály alkalmazása, amelynek értelmében az állam felelősségének megállapítása iránti kereset, amely az uniós jog nemzeti törvény általi olyan megsértésén alapul, amit a Bíróság állapított meg az EK 226. cikk alapján hozott ítéletében, csak akkor foghat helyt, ha a felperes előzetesen kimerítette valamennyi olyan belső jogorvoslati lehetőséget, amely az e törvény alapján elfogadott, kárt okozó közigazgatási aktus érvényességének vitatására irányul, míg e szabályt nem kell alkalmazni az állam felelősségének megállapítása iránti olyan kereset esetében, amelynek alapja az alkotmány ugyanezen nemzeti törvény általi olyan megsértése, amit a hatáskörrel rendelkező bíróság állapított meg.

A költségekről

49 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

Az uniós joggal ellentétes az olyan tagállami szabály alkalmazása, amelynek értelmében az állam felelősségének megállapítása iránti keresetnek, amely az uniós jog nemzeti törvény általi olyan megsértésén alapul, amit az Európai Közösségek Bírósága állapított meg az EK 226. cikk alapján hozott ítéletében, csak akkor lehet helyt adni, ha a felperes előzetesen kimerítette valamennyi olyan belső jogorvoslati lehetőséget, amely az e törvény alapján elfogadott, kárt okozó

közigazgatási aktus érvényességének vitatására irányul, míg e szabályt nem kell alkalmazni az állam felelősségének megállapítása iránti olyan kereset esetében, amelynek alapja az alkotmány ugyanezen nemzeti törvény általi olyan megsértése, amit a hatáskörrel rendelkező bíróság állapított meg.

Aláírások